



นิทานสุภาษิตจีน (23) 成语故事 (二十三)

นิทานสุภาษิตจีนที่ “เรียนไทยได้จีน” จะนำเสนอในวันนี้ คือ 指鹿为马 / 指鹿為馬 zhǐ lù wéi mǎ จื่อหลู่เหว่ยหม่า ซึ่งคำว่า 指 zhǐ จื่อแปลว่าชี้ คำว่า 鹿 lù ลู่ แปลว่ากวาง 为/為 wéi เหว่ย แปลว่าเป็น ให้เป็น 马/馬 mǎ หม่า แปลว่า ม้า เมื่อรวมกันจะหมายถึงชี้กวางเป็นม้า ซึ่งในความหมายแฝงของคำนี้จะหมายความว่า การใช้อำนาจกดขี่ บีบขี้กดขี่ให้ผู้อื่นเห็นคล้อยตามตน หรือชี้ขาวเป็นดำ ทำเรื่องผิดให้เป็นเรื่องถูก เป็นต้น ที่มาของสุภาษิตนี้มีปรากฏในบันทึก 史记/史記 Shǐjì ชื่อจี้ เป็นบันทึกประวัติศาสตร์ของนักประวัติศาสตร์จีนยุคโบราณนามว่า 司马迁/司馬遷 Simǎ Qiān ชื่อหม่าเซียนซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงต้นราชวงศ์ฮั่น เล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงรัชกาลที่ 2 แห่งราชวงศ์ฉิน ลั่นๆ เพียงไม่กี่ประโยค ซึ่งบรรยายเรื่องการชี้กวางเป็นม้าเพื่อหยั่งอำนาจและการกำจัดฝ่ายตรงข้าม ตอนหลังมาจึงมีการขยายความจนเกิดเป็นนิทานสุภาษิตที่สนุกสนานแฝงไปด้วยข้อคิด



(ที่มาภาพ: <http://baike.baidu.com>)

เรื่องราวของนิทานเรื่องนี้มีอยู่ว่า หลังจาก 秦始皇 Qín shǐ huáng ลินสื่อหวาง(จีนซีฮ่องเต้) ล้นพระชนม์ ย่องเตือนคดีต่อมา แห่งราชวงศ์ฉินนามว่า 胡亥 Hú hǎi หูไฮ เหล่าขุนนางต่างแก่งแย่งชิงอำนาจการบริหารแบ่งเป็นสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งคือ 李斯 Lǐ Sī หลี่ซือผู้มีตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี กับอีกฝ่ายคือ 赵高/赵高 Zhào Gāo เจ้าเกา ผู้เป็นหัวหน้ากลุ่มขันที เนื่องจากเสือสองตัวย่อมอยู่ถ้ำเดียวกันไม่ได้ ดังนั้นการกำจัดฝ่ายตรงข้ามจึงดำเนินต่อไป เจ้าเกานั้นมีความใกล้ชิดกับฮ่องเต้ในฐานะขันทีผู้ดูแลภายใน มีโอกาสถวายความเห็นต่างๆแก่ฮ่องเต้มากกว่าขุนนางอื่นๆ ย่องได้ก็จะเชื่อกล้อยตามเจ้าเกาเสมอ ทำให้อำนาจของเจ้าเกามีมากขึ้นทุกวัน เจ้าเกาคิดอยู่เสมอเกี่ยวกับการรวบอำนาจการปกครองมาเป็นของตนเพียงผู้เดียว แต่ก็หวั่นเกรงฝ่ายตรงข้าม และไม่รู้ว่ามีฝ่ายตรงข้ามมีขุนนางสนับสนุนเพียงใด วันหนึ่งเขาก็ตัดใจกำจัดฝ่ายตรงข้าม โดยเขาจงกวางตัวหนึ่งเข้ามาในวัง แล้วกล่าวว่า ตนเองได้ฆ่าตัวหนึ่งจะถวายเป็นของขวัญแด่ฮ่องเต้ ย่องเต้ดูแล้วก็หัวเราะพูดว่า ท่านนี่คงจะเลอะเลือนแล้ว นี่มันกวางชัดๆ จะเป็นม้าไปได้อย่างไรกัน เจ้าเกาจึงหันไปถามเหล่าขุนนางในวังด้วยใบหน้าที่ยิ้มเกรียมและดวงตาแห่งความเจ้าเล่ห์ว่า พวกท่านลองบอกสิว่า สิ่งที่กำลังอยู่เป็นกวางหรือม้ากันแน่ เหล่าขุนนาง

ที่ตลาดพอ ก็รู้ได้ทันทีว่าเจ้าเกากำลังคิดอะไร จึงเงิบเลยไม่พูด ส่วนพวกที่เป็นฝ่ายเจ้าเกาก็มานับเป็นเสี่ยงเดียวกันว่า เป็นม้า ส่วนคนที่ไม่ชอบเจ้าเกและฝ่ายที่สนับสนุนหลี่ซื่อ ก็ยืนยันว่าเป็นกวาง หลังเหตุการณ์วันนั้นแล้ว เจ้าเกก็มักอ้างพระราชโองการเพื่อกำจัดขุนนางฝ่ายตรงข้ามจนสิ้นซาก แม้แต่อัครมหาเสนาบดีหลี่ซื่อก็ยังถูกประหารโดยใช้ม้าหัวตัวแคว่งตายอย่างอนาถ ตั้งแต่นั้นมา เจ้าเกก็มีอำนาจบริหารบ้านเมืองแต่เพียงผู้เดียว ส่วนฮ่องเต้หนุ่ม 胡 Hú hài ฟูไฮ ก็คงเป็นแค่หุ่นเชิดให้กับเขา ทำให้เหล่าขุนนางที่ไม่พอใจ ก็พากันเอาใจออกห่าง กระทั่งก่อการกบฏ บ้านเมืองเข้าสู่ยุคอีกครั้ง จนในที่สุดราชวงศ์ฉิน ที่ตั้งมาอย่างยากลำบากโดยจีนซีฮ่องเต้ ก็พังทลายลง เมื่อหลิวปังนำกำลังบุกยึดเมืองหลวงได้ และสถาปนาราชวงศ์ฮั่น 汉/漢Hàn ขึ้นมา

ตัวอย่างประโยคที่สามารถนำไปปรับใช้

他为了讨好领导，明明知道领导正在指鹿为马他也跟着一样指鹿为马。

他为了讨好领导，明明知道领导正在指鹿为马他也跟著壹樣指鹿為馬。

Tā wèile tāohǎo língdǎo, míngmíng zhīdào língdǎo zhèngzài zhǐ lù wéi mǎ tā yě gēn zhe yíyàng zhǐ lù wéi mǎ.

ทา เว้ยเลอะ ทาหว่า หลิงเต้า, หมิงหมิง จือเต้า หลิงเต้า เจิงไจ้ จือ ลู่ เหวยี่ หม่า ทา เหวยี่ เกิน เจอะ อี้ย่าง จือ ลู่ เหวยี่ หม่า.

เพื่อเอาใจเจ้านาย เขารู้ทั้งรู้ว่าเจ้านายกำลังทำเรื่องซึ่งกวางเป็นม้าอยู่ เขาก็ยังคล้อยตาม

ทั้งหมดนี้ก็คือเรื่องเล่านิทานสุภาษิตจีน 指鹿为马 / 指鹿為馬zhǐ lù wéi mǎ จือลู่เหวยี่หม่า ซึ่งกวางเป็นม้า พร้อมตัวอย่างการใช้สำนวนสุภาษิต ซึ่งผู้อ่านสามารถนำไปปรับใช้ในบทสนทนาในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง